सवीराः"इत्याखुकरीषमिति। अग्ने त्वं आखुरूपं मूषकरूपं स्वीकृत्य गुहाकारं पर्व्वतगुहायाः आकारो यथा भवति तथा ऊतीः विलानि कुर्व्वाणः पृथिवीमचरः भूम्यां चरितवानसीति यत् तत् तत्र न्यक्तं निगूढं ते त्वदीयं सारमिह देवयजने सम्भरन्तः सम्पादयन्तो वयं सवीराः पुत्रभृत्यसहिताः तान् शरदः शतं शतसङ्ख्याकान् संवत्सरान् जीवेम।

कल्पः। "ऊर्ज्जं पृथिव्यारसमाभरन्तः। शतं जीवेम शरदः पुरूचीः। वल्मीभिरनुवित्तं गुहासु। श्रोत्रन्त उर्व्यवधिरा भवामः" इति। वल्मीकवपामिति। पृथिव्याः रसः सारं ऊर्ज्जं क्षीरादिवत् समानं वल्मीकवपारूपं सम्भरन्तो वयं शतं शरदो जीवेम। कीदृशीः शरदः पुरूचीः पुरूणि बहूनि भोग्यानि अञ्चन्ति सम्पादयन्तीति पुरूच्यः तादृशीः। कीदृशं रसं गुहासु भूच्छिद्रेषु वल्मीभिः पिपीलिकाभिः सदृशीभिः अनुवित्तं अनुक्रमेण लब्धं हे उर्वि तच्छ्रोत्रं, त्वदीयश्रोत्रस्थानीयां वल्मीकवपामाहृत्य यत् अवधिरा अनुपहतश्रोत्रेन्द्रिया भूयास्म।

कल्पः।"प्रजापतिसृष्टानां प्रजानाम्। क्षुधोपहत्यै सुवित्तन्नो अस्तु। उपप्रभिन्नमिषमूर्ज्जं प्रजाभ्यः। स्रुदं गृहेभ्यो रसमाभरामि"इति स्रुदमिति। याः प्रजापतिसृष्टाः प्रजाः तासां क्षुन्निरणाय नोऽस्मत्सम्बन्धीदं कर्द्दमरूपं सुवित्तं सुष्ठु प्राप्तमस्तु। येयमिडन्नं याचोर्क् रसः उभयं प्रजाभ्यः प्रजार्थं उपप्रभिन्नं अत्यन्तसामीप्यं यथाभवति तथा एकीभूतं तादृशं स्रुदं रसं पङ्करूपं